

УДК 336.748

Воробйова О.І., д.е.н., доцент, НАПКБ
Блажевич О.Г., ст. викладач, НАПКБ

ФІНАНСОВО-БУДІВЕЛЬНІ ОБ'ЄДНАННЯ: ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ

У статті розглянуто доцільність створення фінансово-будівельних об'єднань з метою забезпечення фінансової стабільності будівельного комплексу країни

Ключові слова: фінансово-будівельні об'єднання, будівельно-фінансові об'єднання

ВСТУП

Будівельний комплекс України для свого стабільного розвитку вимагає постійного залучення великих обсягів фінансових ресурсів, які за сучасних умов не мають будівельні компанії. Вирішення проблеми стабільного і довгострокового фінансового забезпечення будівельного бізнесу можливо при створенні відповідних об'єднань будівельних підприємств і фінансових інститутів. Таке поєднання дає змогу будівельним компаніям своєчасно формувати необхідні фінансові ресурси, а фінансовим інститутам — більш ефективно і на довгостроковій основі розміщувати наявні грошові кошти.

Наукові підходи до створення будівельно-фінансових об'єднань досліджувались у працях українських вчених, зокрема [1, 2, 3], що дало змогу науково довести можливість створення таких об'єднань будівельних підприємств і фінансових інститутів. Однак світова фінансова криза 2008-2010 рр., а також сучасна фінансова нестабільність дає підстави для подальшого дослідження цієї проблеми.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Спираючись на власні дослідження фінансів будівельного комплексу України [4, 5, 6], прийшли до висновку про доцільність і своєчасність створення фінансово-будівельних або будівельно-фінансових об'єднань з метою забезпечення стабільних умов фінансування будівельного бізнесу за рахунок коштів, що акумулюють українські фінансові інститути. Отже, метою статі є обґрунтування форм поєднання будівельних підприємств з фінансовими інститутами.

РЕЗУЛЬТАТИ

Створення фінансово-будівельних чи інвестиційно-будівельних об'єднань, які можливо розглядати як корпорації або холдинги, за своєю внутрішньою структурою значно підвищують рівень фінансового забезпечення будівельного підприємства і не суперечать чинному законодавству [7].

Наші пропозиції щодо створення фінансово-будівельних або інвестиційно-будівельних корпорацій чи холдингів передбачають, що і фінансові інститути, і будівельні підприємства однаково сильно реагують на негаразди на фінансовому ринку. Це обумовлено тим, що як фінансові інститути, так і будівельні підприємства потребують постійного нарощування обсягів фінансування. Проте якщо фінансові ресурси для фінансових інститутів складають основу для їх кругообігу і, таким чином, створюють додану вартість, зокрема прибуток, то для будівельних підприємств нарощування фінансових ресурсів є запорукою стабільного функціонування, постійного будівництва нових об'єктів нерухомості. Проблема для будівельних підприємств полягає в тому, що при кризовому стані фінансових інститутів у замовників об'єктів нерухомості та приватних інвесторів не вистачає власних ресурсів, а використати можливості фінансових інститутів для запозичення коштів неможливо через кризу ліквідності, високу вартість фінансових ресурсів. Однак при об'єднанні інтересів будівельних компаній і фінансових інститутів кругообіг грошових коштів стає більш ефективним, кризові явища, пов'язані з ліквідністю суттєво зменшуються.

Отже, для уникнення проблем з фінансовим забезпеченням господарської діяльності будівельних підприємств пропонуємо створити об'єднання будівельних підприємств і фінансових інститутів, що дасть можливість зменшити рівень загроз і фінансових ризиків для будівельних підприємств.

При об'єднанні будівельних підприємств і фінансових (інвестиційних) інститутів пропонуємо розглядати два підходи.

Перший підхід полягає в тому, що в означеному об'єднанні головними будуть будівельні підприємства, а фінансові чи інвестиційні інститути виконують роль, пов'язану з акумулюванням фінансових ресурсів та їх вкладанням в будівельний бізнес. Тобто створюється будівельно-фінансова чи будівельно-інвестиційна корпорація.

Другий підхід полягає в тому, що в об'єднанні головним буде фінансова установа, яка не лише акумулює фінансові ресурси і вкладає їх в будівельний бізнес, але виконує роль установи, яка управляє всією діяльністю об'єднання. Отже, створюється фінансово-будівельна чи інвестиційно-будівельна корпорація.

Якщо обрати перший підхід до формування будівельно-фінансової корпорації, то можливо запропонувати наступну схему їх поєднання (рис. 1).

До складу такого об'єднання повинно входити велике будівельне підприємство, яке має власне виробництво будівельних матеріалів, власні кар'єри з видобування будівельних матеріалів, транспортні та збутові організації, рекламні структури тощо. До складу такого об'єднання можуть бути залучені інші виробники будівельних матеріалів, окремі торгові організації, різні фінансові інститути, зокрема банки, інвестиційні та

лізингові компанії, страхові компанії та недержавні пенсійні фонди, інститути спільного інвестування, фонди фінансування будівництва тощо.

Таке поєднання різних підприємств, організацій та установ дає змогу забезпечити концентрацію фінансових ресурсів, їх цілеспрямоване вкладання в будівництво нових об'єктів нерухомості. При цьому всі підприємства, організації і установи є самостійними юридичними особами. Взаємодія між учасниками такої корпорації здійснюється лише через головну організацію — велике будівельне підприємство.

До складу такої корпорації можуть бути залучені і самостійні середні та невеликі будівельні підприємства, які бажають співпрацювати в рамках такого об'єднання юридичних осіб.

Важливою особливістю поєднання юридичних осіб в будівельно-фінансовій корпорації є те, що розподіл доходів та прибутків юридичні особи здійснюють самостійно без втручання головної організації. Завдання головної організації — великого будівельного підприємства є поєднання стратегії розвитку кожного підприємства в єдину систему, забезпечити концентрацію фінансових ресурсів і грошових потоків на головних напрямках розвитку корпорації, забезпечити погодження тактики фінансово-господарської діяльності усіх учасників будівельно-фінансової корпорації.

За рахунок великої кількості учасників будівельно-фінансової корпорації, можливо забезпечити створення фінансових фондів безпеки для усіх суб'єктів, які бажають приймати участь в таких фондах.

Якщо обрати другий підхід до формування фінансово-будівельної корпорації, то можливо запропонувати наступну схему їх поєднання (рис. 2).

За наведеною схемою фінансово-будівельна корпорація контролюється фінансовою установою, що суттєво змінює пріоритети і вектори розвитку її учасників. Як і при першому підході, учасники фінансово-будівельної корпорації є самостійними юридичними особами, що об'єдналися навколо фінансового інституту з метою забезпечити надійне фінансу-

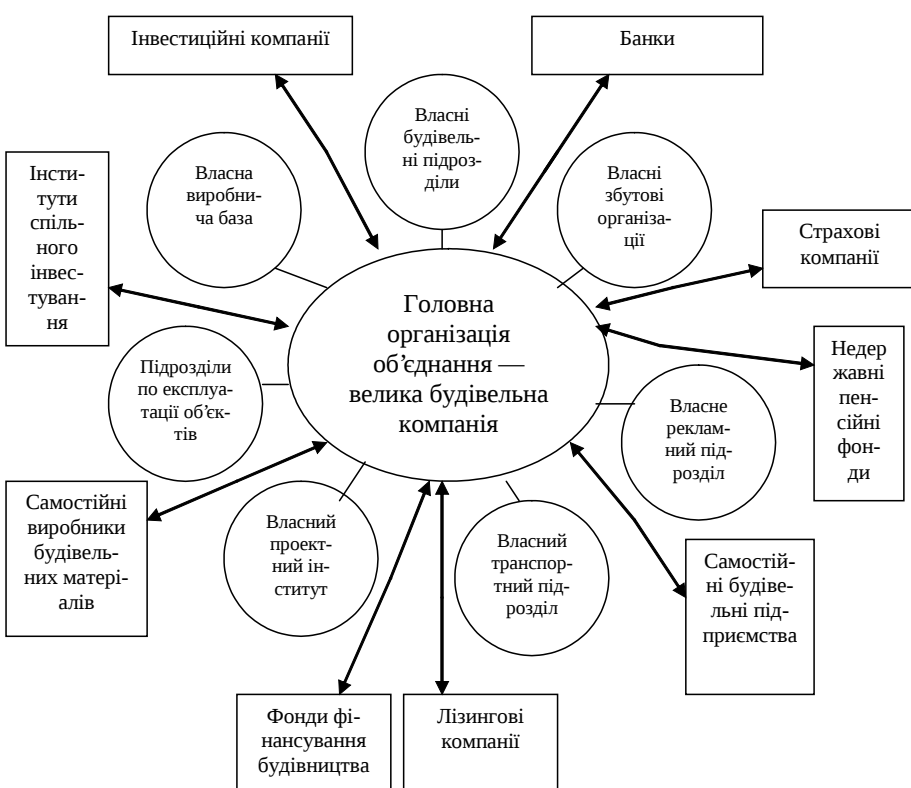

Рис. 1. Схема створення будівельно-фінансової корпорації з залученням значної кількості учасників (Складено авторами статті)

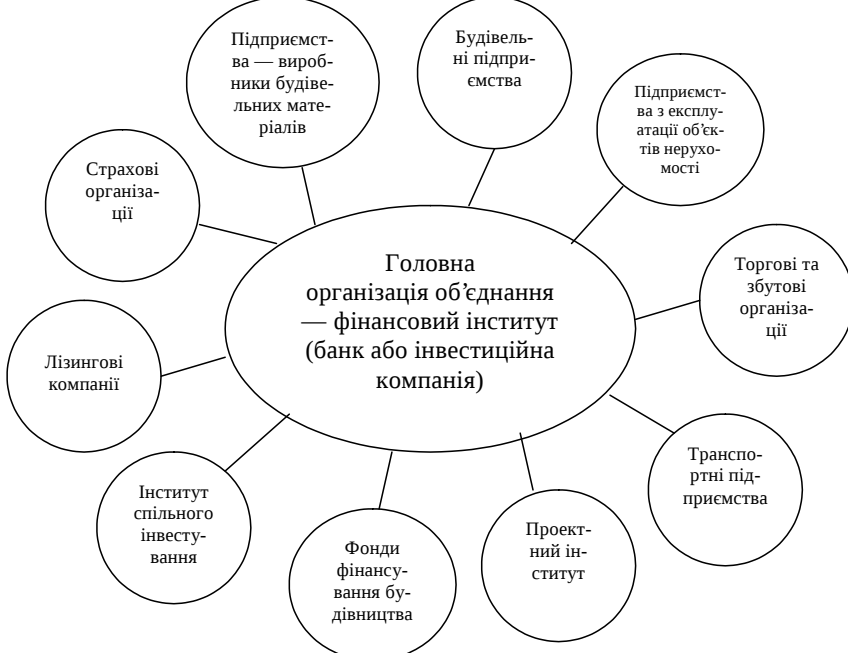

Рис. 2. Схема створення фінансово-будівельної корпорації з залученням різних учасників (Складено авторами статті)

вання господарської діяльності. В такому об'єднанні будівельні підприємства є рядовими учасниками, а тому вони не мають можливості впливати на стратегію і тактику фінансово-будівельної корпорації. Частіше стратегія і тактика такої корпорації підпорядковується інтересам фінансових інститутів, через їх домінування над іншими учасниками корпорації. Кожен учасник корпорації має прямий зв'язок з головною організацією, а з іншими учасниками вони мають функціональний зв'язок в рамках підписаних угод, спільних інтересів тощо. Все це може мати як позитивний, так і негативний вплив на результати діяльності фінансово-будівельної корпорації. А тому є сенс при формуванні такої корпорації урахувати її недоліки в контексті інтересів її учасників і загальної стратегії розвитку всіх учасників корпорації.

Головна організація — фінансовий інститут вирішує три головні завдання. По-перше, формує фінансову стратегію розвитку корпорації. По-друге, розробляє і реалізує фінансову тактику корпорації. По-третє, акумулює фінансові ресурси як самостійно, так і за допомогою інших фінансових інститутів, що входять до складу корпорації.

Будівельні підприємства в цій схемі можуть розраховувати на достатнє фінансове забезпечення господарської діяльності. Проте з боку головної організації можливий більш жорсткий контроль за рухом грошових ресурсів, їх формуванням і використанням. Крім того, у фінансово-будівельній корпорації зменшується можливість залучення фінансових ресурсів за рахунок зовнішнього запозичення. В цьому випадку вартість фінансових ресурсів для будівництва об'єктів нерухомості може бути більшою аніж при першому підході, де головною організацією є велике будівельне підприємство.

Однак незважаючи на деякі негативні моменти схеми фінансово-будівельної корпорації, вона дозволяє будівельним підприємствам мати більшу захищеність від загроз і фінансових ризиків. Перш за все, це гарантоване фінансове забезпечення будівництва, стабільний грошовий потік, достатня платоспроможність, ліквідність, своєчасність виконання фінансових зобов'язань. Крім того, за рахунок підвищення рівня фінансової дисципліни, можливість додаткового отримання доходів та прибутків.

ВИСНОВКИ

На основі дослідження визначено два підходи до об'єднання будівельних підприємств і фінансових інститутів та запропоновано схеми їх поєднання, що може позитивно вплинути на стабільність розвитку і фінансову безпеку будівельних підприємств України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беленкова О.Ю. Система методів управління розвитком будівельного підприємства / О.Ю. Беленкова // Економіка та держава. — 2007. — №9. — С. 38-42.
2. Воробйов Ю.М. Інтеграція капіталів учасників фінансово-промислових груп / Ю.М. Воробйов // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2009. — №1. — С. 14-19.
3. Момот Т.В. Фінансово-будівельні холдинги: фінансовий аспект залучення коштів / Т.В. Момот // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. — Випуск 207. — Т. IV. Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. — С. 1126-1230.
4. Блажевич О.Г. Напрями підвищення рівня фінансової безпеки будівельних підприємств / О.Г. Блажевич // Культура народів Причорномор'я. — 2011. — №208. — С. 28-32.
5. Блажевич О.Г. Чинники, що впливають на рівень фінансової безпеки будівельних підприємств / О.Г. Блажевич // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2011. — №4(13). — С. 47-52.
6. Воробйова О.І. Фінансування та кредитування будівельного комплексу України / О.І. Воробйова, В.О. Гладжикурка // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2009. — №1(2). — С. 70-81.
7. Хозяйственный кодекс Украины. — Х.: ООО «Одиссей», 2004. — 232 с.

Стаття надійшла до редакції 19 січня 2012 року